DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
7. maj 1997 *

I sag C-223/95,

angående en anmodning, som Finanzgericht Hamburg (Tyskland) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

A. Moksel AG

mod

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 8, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87 af 27. november 1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 351, s. 1), sammenholdt med EF-traktatens artikel 9, stk. 2,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.C. Moitinho de Almeida, og dommerne L. Sevón (refererende dommer), C. Gulmann, J.-P. Puissochet og M. Wathelet,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— A. Moksel AG ved advokat Dietrich Ehle, Köln

— den tyske regering ved afdelingschef Ernst Röder, Forbundsøkonomiministeriet, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Klaus-Dieter Borchardt, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 9. januar 1997 er afgivet mundtlige indlæg af A. Moksel AG, af den tyske regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. februar 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 7. juni 1995, indgået til Domstolen den 27. juni 1995, har Finanzgericht Hamburg i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 8, stk. 1, i Kommissionens forord-

ning (EØF) nr. 3665/87 af 27. november 1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 351, s. 1), sammenholdt med EF-traktatens artikel 9, stk. 2.

2 Spørgsmålet er rejst under en tvist mellem A. Moksel AG (herefter »Moksel«) og Hauptzollamt-Jonas vedrørende udbetaling af eksportrestitutioner for produkter fremkommet ved slagtning af hornkvæg.

3 Ifølge artikel 18, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 805/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for oksekød (EFT 1968 I, s. 179) kan — for at muliggøre udførsel af de af forordningen omfattede varer på grundlag af de noteringer eller priser, der gælder på verdensmarkedet for disse varer — forskellen mellem disse noteringer eller priser og priserne inden for Fællesskabet i det nødvendige omfang udlignes ved en eksportrestitution.

4 I henhold til artikel 18 i forordning nr. 805/68 vedtog Rådet den 28. juni 1968 forordning (EØF) nr. 885/68 om de almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner for oksekød og om kriterierne for fastsættelse af disse restitutionsbeløb (EFT 1968 I, s. 229). Denne forordnings artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»Restitutionen betales, når det godtgøres,

— at produkterne er blevet udført fra Fællesskabet, og

— at produkterne har oprindelse inden for Fællesskabet, medmindre der i henhold til artikel 7 fastsættes undtagelser.«

5 Artikel 7 i forordning nr. 885/68 bestemmer følgende:

»Med forbehold af en efter fremgangsmåden i forordning (EØF) nr. 805/68, artikel 27, fastsat undtagelse ydes der ingen restitution ved udførsel af de i artikel 1 i samme forordning nævnte produkter, der indføres fra tredjelande og genudføres til tredjelande.«

6 Den fremgangsmåde, der er omhandlet i denne bestemmelse, er den, som følges af Forvaltningskomitéen for Oksekød.

7 Ifølge artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 — hvilken forordning ifølge sidste betragtning blev vedtaget i overensstemmelse med udtalelserne fra alle de berørte forvaltningskomitéer — »ydes [der] kun restitution for produkter, der befinder sig i en af de situationer, som er nævnt i traktatens artikel 9, stk. 2, ...«.

8 Ifølge traktatens artikel 9, stk. 2, finder bestemmelserne om afskaffelse af told og kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne anvendelse på produkter med oprindelse i medlemsstaterne, og på de varer hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i medlemsstaterne.

9 EF-traktatens artikel 10, stk. 1, indeholder følgende bestemmelse: »Ved varer, som frit kan omsættes i en medlemsstat, forstås sådanne fra tredjeland hidrørende varer, for hvilke de af vedkommende medlemsstat foreskrevne formaliteter i forbindelse med indførslen er blevet opfyldt, og for hvilke denne medlemsstat har opkrævet gældende told og afgifter med tilsvarende virkning, og for hvilke disse told- og afgiftsbeløb ikke er blevet helt eller delvis godtgjort.«

10 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Moksel i 1990 fra det tidligere DDR indførte et parti hornkvæg, som skulle slagtes under transitten i Forbundsrepublikken Tyskland og genudføres til det tidligere Sovjetunionen. Det fremgår af de for Domstolen afgivne indlæg, at der blev udbetalt eksportrestitutioner i overensstemmelse med de dagældende regler i det tidligere DDR.

11 I Forbundsrepublikken Tyskland blev transittilladelserne for dette kvæg udstedt mellem den 23. april og den 15. maj 1990. Transitbetingelserne var trykt på forhånd i formularerne vedrørende tilladelserne, herunder forpligtelsen til fortsat at lade dyrene være omfattet af toldoplagsordningen i Tyskland, indtil kødet og slagteaffaldet var eksporteret.

12 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at det kvæg, som skulle forsendes, blev anmeldt til toldmyndighederne i det tidligere DDR under forelæggelse af bl.a. en eksportkontrakt, en ledsageattest vedrørende forsendelser til Forbundsrepublikken Tyskland og et internationalt fragtbrev. Det kompetente toldkontor i det tidligere DDR gennemførte toldbehandlingen og anførte herved oplysninger om dyrene på et bilag til eksportkontrakten. I forbindelse med indførslen af dyrene til Forbundsrepublikken Tyskland i perioden mellem den 24. maj og den 22. juni 1990 blev de frembudt for de kompetente toldmyndigheder dér, som udstedte en overførselsattest, der blev stadfæstet af det kompetente Hauptzollamt og påstemplet. Overførselsattesten ledsagede kvæget fra grænsetoldstedet til slagteriet og blev derefter afleveret til det lokale toldkontor i Tyskland samtidig med oplæggelsen af produkterne fra slagtningen. Efter slagtningen blev der udstedt en toldoplagsattest for varerne.

13 Den 10. januar 1991 opfyldte Moksel toldformaliteterne i forbindelse med udførslen af produkterne fra slagtningen til det tidligere Sovjetunionen og ansøgte den 15. januar 1991 Hauptzollamt Hamburg-Jonas om eksportrestitutioner. Efter Moksel's opfattelse havde den »de facto-landbrugsunion«, som var indført den 1. august 1990 — eller i hvert fald foreningen af det tidligere DDR og Forbunds-

republikken Tyskland den 3. oktober 1990 — medført, at varerne havde ændret retlig status og måtte anses for at have oprindelse i Fællesskabet.

14 Efter en forgæves klage anlagde Moksel sag ved Finanzgericht Hamburg, som udsatte sagen og forelagde Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87 i affattelsen af 27. november 1987, berigtiget den 8. december 1988, sammenholdt med EF-traktatens artikel 9, stk. 2, fortolkes således, at disse regler også gælder for produkter, som mellem den 24. maj og den 22. juni 1990 blev indført fra det tidligere DDR til Forbundsrepublikken Tyskland i medfør af en dispensation til forarbejdning af varer i transit, og som derefter blev udført til et tredjeland den 10. januar 1991?«

15 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret reelt oplyst, om der skal udbetales eksportrestitutioner ved udførsel til et tredjeland af produkter, som er fremkommet ved slagtning af hornkvæg, der i henhold til transitreglerne blev indført fra det tidligere DDR til Forbundsrepublikken Tyskland i tiden op til Tysklands forening. Baggrunden for dette spørgsmål er, om Tysklands forening har betydning for den retlige status, som disse varer har efter fællesskabsbestemmelserne, samt for, om de kan betegnes som varer, der har »oprindelse i medlemsstaterne« eller »frit kan omsættes«, således som disse begreber forstås efter artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87, jf. traktatens artikel 9, stk. 2.

16 Hvad angår fastlæggelsen af varernes oprindelse fandt Rådets forordning (EØF) nr. 802/68 af 27. juni 1968 om den fælles definition af begrebet varers oprindelse (EFT 1968 I, s. 157) anvendelse på tidspunktet for omstændighederne i hovedsagen. Denne forordnings artikel 4, stk. 1, bestemmer: »Varer, der fuldt ud er

fremstillet i et land, har deres oprindelse i dette land.« Ifølge forordningens artikel 4, stk. 2, litra c), omfatter begrebet varer, der fuldt ud er fremstillet i et land, også »levende dyr, der er født og opdrættet i landet«.

17 På det tidspunkt, da kvæget blev indført i henhold til transitreglerne, havde det følgelig oprindelse i det tidligere DDR, dvs. et tredjeland i forhold til Fællesskabet.

18 Eftersom kvæget blev importeret i henhold til transitreglerne, var det ikke i fri omsætning i Fællesskabet, hvorfor det under ingen omstændigheder kunne opnå oprindelse i Fællesskabet, mens det befandt sig på Forbundsrepublikken Tysklands område.

19 Moksel har imidlertid bestridt, at de importerede varer var omfattet af transittilladelser, og har tværtimod hævdet, at de blev indført som led i den tyske indenrigshandel, uden at der fandt nogen toldbehandling sted.

20 Herom bemærkes imidlertid, at det fremgår af fast retspraksis, at Domstolen ifølge traktatens artikel 177, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, alene har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af en fællesskabsretlig forskrift på grundlag af de faktiske omstændigheder, således som disse er beskrevet af den nationale ret (se bl.a. dom af 16.3.1978, sag 104/77, Oehlschläger, Sml. s. 791, præmis 4). Som anført ovenfor i præmis 12, oplyses det i forelæggelseskendelsen, at formaliteterne såvel i forbindelse med udførslen af varerne fra det tidligere DDR som i forbindelse med indførslen til Forbundsrepublikken Tyskland blev afsluttet i henhold til reglerne om transit og anbringelse under toldkontrol (toldoplagsordning).

21 Moksel har endvidere gjort gældende, at det omhandlede kvæg, som blev importeret i maj og juni 1990 fra det tidligere DDR, erhvervede fællesskabsoprindelse som følge af Tysklands forening, dvs. senest da traktaten af 31. august 1990 om Tysklands forening (BGBl. 1990 II, s. 889) trådte i kraft den 3. oktober 1990.

22 Som generaladvokaten har anført i punkt 40 i sit forslag til afgørelse følger det af artikel 10 i traktaten om Tysklands forening, at fællesskabsbestemmelserne har fundet anvendelse på det tidligere DDR's område fra det tidspunkt, da dette land blev en del af Forbundsrepublikken Tyskland, dvs. fra den 3. oktober 1990. Det var altså først fra denne dato — og med virkning for fremtiden — at varer, som var i fri omsætning på det tidligere DDR's område, erhvervede fællesskabsoprindelse, hvorfor de varer, som havde forladt dette område før denne dato, ikke kunne erhverve en sådan oprindelse med tilbagevirkende gyldighed.

23 Dette fremgår i øvrigt af punkt 3 i Kommissionens skrivelse af 24. oktober 1990 til delegationerne i Forvaltningskomitéen for Handelsmekanismer, hvorefter de varer fra det tidligere DDR, som den 2. oktober 1990 ikke længere var i fri omsætning i dette land — navnlig fordi toldformaliteterne med henblik på det tidligere DDR's udbetaling af eksportrestitutioner var blevet afsluttet — ikke kan anses for at være i fri omsætning i Fællesskabet.

24 Det i hovedsagen omhandlede kvæg var derfor på foreningstidspunktet ikke længere i fri omsætning i det tidligere DDR, fordi det inden da var blevet udført fra dette land, efter at toldbehandlingen i forbindelse med udførslen var blevet gennemført i det tidligere DDR, og efter at dette land havde udbetalt eksportrestitutioner. Kvæget kunne derfor ikke ændre oprindelse på grund af foreningen. I øvrigt blev det indført til Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til transitreglerne og kunne derfor ikke med virkning fra den 3. oktober 1990 erhverve fællesskabsoprindelse, fordi det befandt sig på denne medlemsstats område.

25 Det forelagte spørgsmål må herefter besvares med, at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3665/87, sammenholdt med traktatens artikel 9, stk. 2, skal fortolkes således, at produkter fremkommet ved slagtning af hornkvæg, som før datoen for Tysklands forening den 3. oktober 1990 var blevet udført fra det tidligere DDR, efter at toldbehandlingen i forbindelse med udførslen var blevet gennemført i dette land, og efter at der var udbetalt eksportrestitutioner — og som blev indført til Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til reglerne om transit og toldoplag med henblik på at blive genudført til et tredjeland — hverken har oprindelse i Fællesskabet eller er i fri omsætning på Fællesskabets område, hvorfor der ikke kan udbetales eksportrestitutioner for sådanne produkter.

Sagens omkostninger

26 De udgifter, der er afholdt af den tyske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Finanzgericht Hamburg ved kendelse af 7. juni 1995, for ret:

Artikel 8, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 3665/87 af 27. november 1987 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner

for landbrugsprodukter, sammenholdt med EF-traktatens artikel 9, stk. 2, skal fortolkes således, at produkter fremkommet ved slagtning af hornkvæg, som før datoen for Tysklands forening den 3. oktober 1990 var blevet udført fra det tidligere DDR, efter at toldbehandlingen i forbindelse med udførslen var blevet gennemført i dette land, og efter at der var udbetalt eksportrestitutioner — og som blev indført til Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til reglerne om transit og toldoplag med henblik på at blive genudført til et tredjeland — hverken har oprindelse i Fællesskabet eller er i fri omsætning på Fællesskabets område, hvorfor der ikke kan udbetales eksportrestitutioner for sådanne produkter.

Moitinho de Almeida Sevón Gulmann

Puissochet Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. maj 1997.

R. Grass J.C. Moitinho de Almeida

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling